

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Szent István Campus

Növénytermesztő mérnök MSC

A NÖVÉNYI TERMÉKEK ÉLELMISZERBIZTONSÁGI KOCKÁZATÁNAK VÁLTOZÁSAI AZ EURÓPAI UNIÓBAN

Belső Konzulens: Dr. Jolánkai Márton

professor emeritus

Külső Konzulens: Vásárhelyi Adrienn

növényvédelmi felügyelő

Készítette: Makra Máté Lajos

FS2V7E

Levelező tagozat

Az emberiség megfelelő mennyiségű és minőségű élelmiszerrel történő ellátása kulcsfontosságú szempont a jövőre nézve, különösen a népességnövekedés és az éghajlatváltozás tükrében. Dolgozatomban ezért célul tűztem ki két élelmiszerbiztonságot jelentős mértékben befolyásoló kérdéskör a növényvédőszer-maradványok és a GMO tartalom vizsgálatát, valamint az élelmiszerbiztonság európai rendszerének bemutatását.

A dolgozatban elemzett Nébih adatok alapján egyértelműen megállapítható, hogy a vizsgált négy szántóföldi kultúra közül egyedül a burgonya esetében találtak olyan mintákat, amelyekben határérték feletti mennyiségben volt jelen valamilyen hatóanyag. A burgonya esetében problémásnak ítélt hatóanyagok közül a klórprofám, a klórpírifosz és a haloxifop használata már nem engedélyezett, így ezen hatóanyaga jövőben várhatóan nem fognak megjelenni határérték feletti mennyiségben. Az ellenőrzést azonban továbbra is folytatni szükséges. A Nébih éves ellenőrzési program eredményeinek további értékelése arra is rávilágított, hogy bizonyos kultúrák (pl.: szója, napraforgó) esetében növekszik azon minták aránya, amelyekben kimutatható, de nem kifogásolható mennyiségben lehet találni növényvédőszer-maradványt. Ez az eredmény a jövőre nézve kockázatot jelenthet, ugyanis a problémás hatóanyagok akár határérték feletti mennyiségben is megjelenhetnek a

terményekben. A jövőben az éves ellenőrzési tervek elkészítése során figyelmet kell fordítani ezen hatóanyagokra.

A Magyarországra vonatkozó általam vizsgált EFSA országjelentések eredményei alapján gabona esetében kifogásolható minta csak nagyon ritkán fordul elő, a kimutatható, de nem kifogásolható mennyiségben szermaradványt tartalmazó minták aránya szintén csökkenő tendenciát mutat. A zöldség-gyümölcs termékcsoporthoz esetében minden vizsgált évben előfordult olyan minta, amely hatérték feletti mennyiségben tartalmazott szermaradványokat. Azonban a kifogásolható és nem kifogásolható minták aránya ebben a termékcsoporthoz is csökkenő tendenciát mutat. Mivel mind a zöldség-gyümölcs, mind a gabona esetében a minták akár harmada is származhat EU-n kívüli országból, így meglátásom szerint a harmadik országból származó termékekre különösen oda kell figyelni. A szakirodalmi áttekintésből is kiderült, hogy világszinten továbbra sincsen egységes szabályozás a növényvédőszerre vonatkozóan. A fejlődő országokban manapság is alkalmaznak olyan szereket, amelyek a fejlett országokban már nem engedélyezettek, az ott termelt termények a globális kereskedelem révén pedig eljutnak az európai fogyasztókhoz is. Ezáltal az élelmiszerbiztonsági hatóságok részéről folyamatos figyelem szükséges.

A GMO-t tartalmazó élelmiszerminták aránya az elmúlt évtizedekben a szója és a kukorica esetében egyértelmű csökkenést mutat. Ez köszönhető a szigorú jogszabályoknak és a jogszabályban foglaltak betartását szolgáló következetes ellenőrzési rendszernek. A piac irányából azonban egyre fokozódik a nyomás a GMO élelmiszerek és vetőmagok bevezetéséhez, így annak érdekében, hogy megtarthassuk hazánk GMO mentességét a hatóságok részéről fokozott figyelem szükséges. A GMO kérdéskör a jövőben hazánkban és Európa más országaiban egyre inkább a figyelem középpontjába fog kerülni, míg a növényvédőszer-maradványok kérdése kevésbé lesz problematikus.